

Tórshavn, tann 9.august 2004

J.Nr.: 200400494
(at tilskila í svári)

Viðgjørt: SUN/kl

Álit frá arbeiðsbólki til landsstýrismannin

Viðvíkjandi dagstovn til børn við serligum tørvi.

Í sambandi við ein vaksandi tørv fyri ansingartilboðum til børn við serligum tørvi, avgjörði landsstýrismaðurin í almanna- og heilsumálum, at seta ein skjóttarbeiðandi arbeiðsbólk at arbeiða við uppskoti til loysn á hesum áttrokandi trupulleika. Arbeiðsbólkurin skuldi arbeiða við tveimum tilboðum, har tað eina skuldi verða eitt dagstovnatilboð til tey børn, sum ikki kunnu vera á einum vanligum dagstovni. Hitt skuldi vera eitt samdøgurstitilboð til børn, sum bráðfeingis verða tikin heimanífrá.

Arbeiðsbólkurin, sum bleiv mannaður við umboðum fyri: Almanna- og heilsumálaráðið, Tórshavnar kommunu, Almanastovuna, psykiatrisku deild á Landssjúkrahúsinum, Sernámsdepilin, leiðaranum fyri Rókinu á Argjum og umboð fyri Føroya Barnaheim, fekk ein arbeiðssetning at svara og var hesin:

1. hvørji børn talan er um, og hvønn serligan tørv hava tey,
2. hvussu nógv børn eru í øllum Føroyum við serligum tørvi, og hvar búgva tey,
3. hvussu stovnurin skal verða mannaður, og hvørji fakkfólk skulu arbeiða,
4. hvar hósandi hølir eru, og
5. hvussu ein kostnaðarætlan kann síggja út.

Niðurstøða frá arbeiðsbólkinum

Arbeiðsbólkurin hevur á trimum fundum viðgjørt arbeiðssetningin og er komin til ta niðurstøðu, at:

1. skipast skal eitt dagstovnatilboð til børn í aldrinum 3 til 7 ár,
2. at tilboðið skal skipast í miðstaðarøkinum,
3. at stovnurin skal mannast við 5 starvsfólkum til 8 børn,
4. at stovnurin skal hava tætt samstarv við Sernámsfrøðiliga ráðgevingina og psykiatrisku deild á Landssjúkrahúsinum, sum skal veita dagstovninum fakligan stuðul.

Afturat hesum hevur arbeiðsbólkurin viðgjørt spurningin, um stovnurin skal vera ein kommunal- ella landsuppgáva. Arbeiðsbólkurin varð samdur um, at stovnurin skal verða ein landsstovnur og setast á stovn við heimild í § 32, stk. 1 í forsorgarlógini.

Frágreiðing og grundgevingar frá arbeidsbólkinum til álitid:

At skipa eitt dagstovnatilboð

Spurningurinn viðvíkjandi hvörjum tilboði arbeidsbólkurinn skal arbeiða við, varð fyrst nógv umrøddur. Semja varð um, at tørvurinn her og nú var størstur fyri einum dagstovni enn fyri einum samdøgursstovni. Grundgevingin er tann, at ein samdøgursstovnur til smærri børn neyvan fær nakra undirtøku, tí siðvenja er, at børn búgva heima hjá foreldrum og fáa játtað eitt stuðulsfólk, heldur enn at verða flutt á samdøgursstovn. Tí avgjörði arbeidsbólkurinn at arbeiða víðari við at skipa ein dagstovn.

Tosa varð síðan um, hvat børnini hava tørv á, og hvat innihaldið á stovninum skal verða. Umboðið fyri Almannastovuna greiddi frá, at tað er umráðandi, at børnini fáa eina viðgerð á staðnum og eitt viðgerðartilboð, sum nyttar í longdini. Her varð hugsa um, at hølini, sum verða fingin tilvega, skulu verða soleiðis innrættað, at móguleiki skal vera hjá fysio- og ergoterapeutum at koma á staðið og gera sínar uppvenjingar.

Umráðandi er eisini, at dagstovnurinn hevur eitt tætt samstarv við onnur fakfólk so sum serlærarar, sjúkrarøktarfrøðingar, psykologar, sosialráðgevarar.

Málbólkurin

Arbeitsbólkurinn metir, at málbólkurinn skal vera børn í aldrinum 3 til 7 ár við tilknýtingar- og atferðartrupulleikum. Summi av hesum børnum kunnu ikki vera í vanligum dagstovni, men hava brúk fyri einum meira nøktandi tilboði, enn tað sum tey fáa í dag. Í dag hava tey ein stuðul, sum í flestu førum er eitt ófaklært fólk, sum tekur sær av barninum allan dagin. Børnini hava meira brúk fyri at koma á ein serligan stovn, har fakfólk taka sær av teirra menning bæði sálarliga og likamliga.

Talið á børnum við atferðar- og tilknýtingartrupulleikum

Umboðini fyri Sernámsdepilin og Almannastovuna upplýstu, at av teimum børnum, ið eru meldað til á Sernámsdeplinum, eru tað 64 børn ímillum 0 og 18 ár, ið hava atferðar- og tilknýtingartrupulleikar. Av hesum verður mett, at út við 16 børn hava so serligar atferðar- og tilknýtingartrupulleikar, at tey hava tørv á einum serstovni. Ein meting er, at tey flestu av hesum búgva í miðstaðarøkinum.

Hvussu stovnurin skal verða mannaður, og hvørji fakfólk skulu arbeiða á stovninum

Arbeitsbólkurinn metir, at ein bólkur upp á 8 børn er ein hóskandi eind at arbeiða við. Semja er um, at 5 námsfrøðingar skulu setast í starv á stovninum. Afturat hesum skal fakligur serkunnleika verða knýttur at stovninum frá Sernámsdeplinum og psykiatrisku deildini á landssjúkrahúsinum.

Sera umráðandi er, at børnini hava verið til kanningar og eygleiðing, áðrenn tey verða visiterað til dagstovnin. Henda útgreining er tað stýrandi í øllum. Alt eftir hvat útgreiningin kemur fram til, verður fyri tað einkulta barnið lagt ein verkætlan.

Hvar hóskandi hølir eru

Viðvíkjandi hølum, so meinar arbeidsbólkurinn, at upp á stutt sikt skal leitast eftir hølum í miðstaðarøkinum, sum kann hýsa einum dagstovni til børn við atferðar- og tilknýtingartrupulleikum. Meðan upp á langt sikt eigur at verða bygt ein lon afturat einum vanligum dagstovni. Talan kundi verið um ein "tvillingastovn" til ein vanligan dagstovn.

Nógv varð tosað aftur og fram um, hvar stovnurin skuldi liggja. Arbeidsbólkurin staðfesti, at børnini búgva um alt landið, men hóast tað, so er umráðandi at fáa sett á stovn ein dagstovn, sum kann hava serkunnleika at taka sær av hesum børnum, heldur enn at upprætta fleiri stovnar kring landið. Niðurstøðan varð tí, at stovnurin skal liggja í miðstaðarøkinum, tí tað er tað mest lagaliga.

Hvussu ein kostnaðarætlan kann síggja út

Torført er at siga heilt neyvt hvussu nógv ein slíkur dagstovnur kemur at kosta. Útreiðslurnar til børn við serligum tørvi eru í dag bæði sum lønarútreiðslur til stuðulsfólk og sum lógarbundnar útreiðslur eftir § 17 í forsorgarlógini, sum meirútreiðslur. (viðgerð, ríðing osfr.) Talan verður tí bæði um nýggjar útreiðslur og um sparingar av verandi útreiðslum.

Nýggjar útreiðslur er s.s. húsaleiga fyri uml. 10.000,- kr. um mðr., løn til starvsfólk 25.000x 5x 12, rakstur (el, olja, trygging, mat osfr.) og fakligan serkunnleika frá ymiskum fakfólki svarandi til eitt ársverk 360.000,-. Harafturímóti verður talan um sparingar á lógarbundnum útreiðslum á § 17 í forsorgarlógini, lønarútreiðslur til fosturfamiljur, lønarútreiðslur til stuðulsfólk og inntøku av einum foreldragjaldi.

Samantikið verður nettokostnaðurin, av at seta ein serligan stovn til børn við serligum tørvi á stovn, beint omanfyri 1. mió. kr.

Arbeidsbólkurin mælir til:

Arbeidsbólkurin mælir til, at stig verða tikin til at seta á stovn omanfyrinevnda stovn, og í hesum sambandi arbeiða víðari við meira ítøkiliga innihaldinum á stovninum.

Vinarliga

Arbeidsbólkurin

Súsanna Nolsøe

Birita Ludvíksdóttir Poulsen

Sigrun Samuelsen

Beinta Festirstein

Heri Kragestein

Hanna Kampmann

Fríða Paturson

Súsan Johansen